

Handläggare
Robert Eriksson
Telefon: 508 28 951**Till**
Stockholms miljö- och
hälsoskyddsnämnd

Överklagande av länsstyrelsens beslut om återförvisning av ärende om fläktbuller, Rindögatan 6, fastighet Nummerhästen 9

Förvaltningens förslag till beslut

1. Yrka att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut den 11 februari 2014, beteckning 5051-40528-2012, och fastställer nämndens beslut den 5 oktober 2012.
2. Som grund för yrkandet hänvisa till vad som anförs under förvaltningens synpunkter.
3. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefAnnkristin Axén
T.f. Avdelningschef

Sammanfattning

Den 5 juli 2010 inkom klagomål till förvaltningen från en boende på Rindögatan 6. Klagomålet, som endast upplevs på balkong samt med öppet fönster under natten, gäller buller från en takfläkt belägen på grannfastigheten med adress Erik Dahlbergsgatan 52. Bostadsrättsföreningen Erik Dahlbergsgatan 52 menade att de inte kunnat konstatera några fel eller någon störning från fläkten och att det därför inte fanns grund för att utreda frågan vidare.

Miljöförvaltningen utförde bullermätningar dagtid i klagandens bostad som visade att riktvärdena för både buller inomhus och utomhus klarades.

Den 5 oktober 2012 beslutade nämnden att lämna klagomålet utan ytterligare åtgärd. Beslutet överklagades till länsstyrelsen som den 11 februari 2014 återförvisade ärendet till nämnden för vidare

Miljöförvaltningen

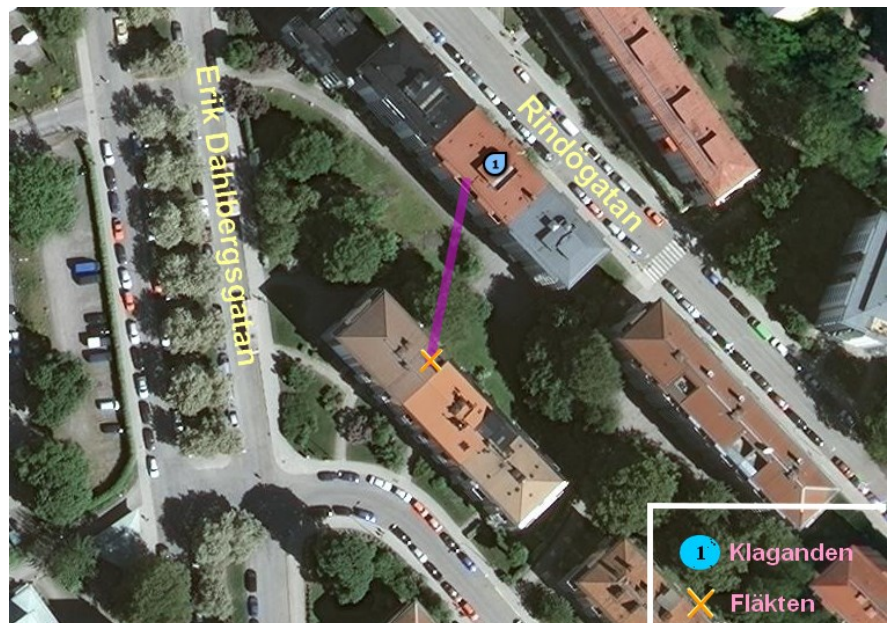
Fleminggatan 4
Box 8136
Telefon 508 28 951
Växel 508 28 800
Fax 508 28 808
robert.uno.eriksson@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen

handläggning bl.a. eftersom det ansågs vara en brist att bullermätningarna inte utförts nattetid.

Miljöförvaltningen överklagade reservationsvis till mark- och miljödomstolen. Förvaltningen menar att det går att bedöma bullret vid fasad, trots att bakgrundsvärdena är högre på dagen än på natten, och att mäta nattetid därför inte är nödvändigt. Fläkten bedöms ha drivits på normalhög varvtal vid mättillfällena, och hänsyn har tagits till att fläkten kan låta något starkare. Nämnden har fått anstånd med att inkomma med yttrandet till den 21 mars 2014.

Bakgrund

Den 5 juli 2010 inkom en boende på Rindögatan 6 med klagomål till miljöförvaltningen om en bullrande fläkt lokaliserad på taket på Erik Dahlbergsgatan 52, ca 40 meter bort.

Klaganden hade tidigare inkommit med klagomål på samma fläkt, Dnr. 2009-7283. Då avslutades ärendet då klaganden uppfattade att ljudet hade blivit lägre.

Den 5 juli 2010 bedömde förvaltningen att en inspektion skulle utföras dagtid för att utreda huruvida olägenhet för människors hälsa förelåg eller inte. Detta eftersom fläkten uppgavs gå på samma varvtal, eller något högre, dagtid samt att det bedömdes mer skyndsamt ur handläggersynpunkt.

Den 4 augusti 2010 ställde klaganden en skrivelse till miljöförvaltningen i vilken han ansåg att förvaltningen skulle förelägga Brf. Erik Dahlbergsgatan 52 att utföra bullermätningar då fläkten hade forcerat varvtal.

Den 17 januari 2011 meddelade klaganden att fläkten gick relativt konstant över dygnet men att den låter mer under sommarhalvåret än under vinterhalvåret. Bullermätningar borde därför ske framåt våren då det är varmare ute.

Den 20 januari 2011 kommunicerades klagomålet till Brf. Erik Dahlbergsgatan 52. Förvaltningen önskade att föreningen klargjorde för omständigheterna kring vad fläkten betjänar, om något hade förändrats sedan förra klagomålet samt vilket styrsystem fläkten hade.

Den 26 januari 2011 meddelade klaganden att han ansåg att fläkten nu lät så pass högt att det motsvarade ljudnivåerna sommartid. Han ville därför att bullermätningarna tidigarelades. Han önskade samtidigt att förvaltningen inte förelade föreningen att utföra mätningarna eftersom han befarade att de skulle manipulera varvtalen i samband med mätningarna.

Den 31 januari 2011 uppgav klaganden att han varit i kontakt med besiktningsmannen som utförde en OVK på fläkten under 2004, inte under 2007 som föreningen hävdade. Klaganden menade att det 2007 istället kan ha rört sig om någon form av åtgärd på fläkten som kan ha medverkat till att den skulle ha låtit högre.

Den 9 februari 2011 yttrade sig Brf. Erik Dahlbergsgatan 52 över klagomålet. De menade att inga förändringar hade skett sedan förra klagomålet som avslutades pga. att klaganden inte längre stördes av fläkten. De hade besökt en granne till klaganden men inte kunnat notera några störningar från fläkten. Fläkten betjänar allmänventilation i kök och badrum och är försedd med styrningsapparat som reglerar frekvensen på varvtalet. Dock är denna styrning låst och fläkten ändrar således inte varvtal beroende av årstid eller temperatur. Styrelsen menade att de inte har ”godtyckligt höjt effekten” som klaganden påstått.

Den 16 juni 2011 meddelade klagande att han ansåg det angeläget om att bullermätningar utfördes omgående då han upplever sig mycket bullerstörd. Han menade att föreningens uppgifter om att styranordningen var låst på ett konstant läge var osant, och att fläkten skulle forceras till maxläge då bullermätningarna utförs.

Klaganden kontaktade förvaltningen den 26 juni 2011 och önskade att bullermätningar utfördes någon gång mellan den 4 och 15 juli 2011.

Den 14 juli 2011 meddelade förvaltningen klaganden samt styrelsen att bullermätaren behövde skickas på reparation.

Den 16 mars 2012 meddelade klaganden att bullermätningarna bör utföras innan maj då renoveringar och borrarningar ska påbörjas i området.

Den 16 april 2012 utförde miljöförvaltningen bullermätningar i klagandens bostad. Mätningar utfördes både inomhus i form av trepunktsmätningar och utomhus som +6 dB-mätningar. Bakgrundsmätningar utfördes också då fläkten var avstängd. Klaganden uppgav då att han ansåg att fläkten lät tystare än vanligt, varför förvaltningen ånyo utförde mätningar i bostaden den 23 april 2012. Inomhus uppmättes ljudnivåer från fläkten på under 24 dBA ekvivalent vid båda dessa tillfällen, vilket klarar Folkhälsomyndighetens riktvärden för buller inomhus (FoHMFS 2014:13) på 30 dBA ekvivalent. Utomhus uppmättes ljudnivåer på ca 40 dBA ekvivalent, vilket klarar Naturvårdsverkets övergångsväglösning för industribuller på 40 dBA ekvivalent. Resultaten av mätningarna kommunicerades med klaganden.

Den 30 augusti 2012 yttrade klaganden sig över inspektionsrapporten och önskade att ytterligare bullermätningar skulle utföras, men denna gång under natten.

Den 9 september 2012 inkom klaganden med en skrivelse till förvaltningen. Han menade att ett nytt styrsystem installerades för fläkten i juni 2012 varför de tidigare mätningarna inte är aktuella. Klagandens bror hade utfört bullermätningar med en mobiltelefon som skulle visa att riktvärdena överskreds.

Den 5 oktober 2012 beslutade miljö- och hälsoskyddsnämnden att lämna klagomålet utan ytterligare åtgärd. Nämnden motiverade beslutet med att ljudnivåerna från fläkten underskred riktvärden både för inomhus och utomhus. Utomhus var tillskottet från fläkten till bakgrundsnivåerna försumbara, vilket medförde att fläktbullret låg åtminstone 10 dBA under de uppmätta 49 dBA respektive 51 dBA ekvivalent på fasaden, dvs. runt 40 dBA ekvivalent. Även om fläkten skulle dubbla ljudstyrkan under varmare perioder så

skulle det endast medföra en ökning med 3 dBA från 40 dBA till 43 dBA, vilket får anses som acceptabelt i stadsmiljö.

Den 2 november 2012 överklagade klaganden nämndens beslut till länsstyrelsen. Klaganden anförde i huvudsak tre argument varför han tyckte att nämndens beslut skulle ändras. Fläktens styrutrustning var defekt under bullermätningarna, förvaltningens bullermätningar utfördes under fel tidpunkt på dygnet, samt att Brf. Erik Dahlbergsgatan 52 inte har varit sanningsenlig angående frågor kring ventilationssystemet.

Den 11 februari 2014 beslutade länsstyrelsen att återförvisa ärendet till nämnden för vidare handläggning. Länsstyrelsen ansåg att mot bakgrund av att bullermätningarna har skett dagtid, samt vad klaganden i övrigt anfört i överklagandet, att nämnden inte har haft tillräckligt underlag för att avsluta ärendet.

Den 25 februari 2014 överklagade nämnden länsstyrelsens beslut reservationsvis. Nämnden har anstånd till den 21 mars 2014 med att inkomma med sitt överklagande.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Länsstyrelsen motiverar sitt beslut med att bullermätningar inte skett nattetid. Det, i förening med klagandens uppgifter i ärendet, medför att ärendet återförvisats. Klaganden har i sitt överklagande till länsstyrelsen framfört i huvudsak tre omständigheter som han anser skulle styrka hans sak:

1. Styrutrustningen till fläkten var defekt då förvaltningen utförde bullermätningarna.

Klaganden gör gällande att styrsystemet till fläkten var ur funktion under de två tillfällen, den 16 och 23 april 2012, då förvaltningen utförde bullermätningar i bostaden. Ett nytt styrsystem installerades först den 1 juni 2012. Detta innebär att förvaltningen inte kunde forcera fläkten för att mäta vid högsta varvtal, vilket klaganden ansåg att man borde ha gjort.

Förvaltningen har inte haft skäl att ifrågasätta Brf. Erik Dahlbergsgatan 52:s uppgifter om att fläktens styrsystem varit låst vid ett fixerat varvtal. Någon forcering av fläkten har därför inte ansetts nödvändig.

Enligt besiktningsmannens uppgifter från den 22 oktober 2012 om drifttalen inom olika temperaturintervall, så var fläkten inställd på

att som lägst (minimum) drivas på 30 procents effekt från -5 °C och kallare, och som mest (max) på 75 procents effekt vid temperaturer på +15 °C och varmare. Dvs. fläkten jobbar aldrig mer än på 75 procents effekt. Däremellan jobbar fläkten linjärt beroende på temperaturen. Enligt webbplatsen *temperatur.nu* var det ca 8 °C i Stockholm kl. 11.00 både den 16 och 23 april 2012 vilket skulle innebära att fläkten arbetade på ca 2/3 av sin maximala kapacitet. Fläkten kan då, om temperaturen ökar från +8 °C till +15 °C endast öka ytterligare 1/3 i effekt för att nå sitt maximum. Detta skulle i sin tur innebära, om en fördubbling (100 procent) av effekten ger ett tillskott på 3 dBA, så motsvarar 1/3 ca 33 procent, vilket är mindre än 3 dBA och i praktiken är en ett ringa tillskott ur ljudhänseende. En ökning på 3 dBA är precis den ökning det mänskliga örat kan utskilja.

2. Miljöförvaltningen utförde bullermätningarna vid fel tidpunkt på dygnet.

Klaganden redovisade i sitt överklagande data över fordonstrafiken på Erik Dalbergsgatan. Mellan kl. 12 och 18 passerar ca 300-450 fordon per timme. Mellan kl. 22 och 06 passerar ca 10-100 fordon per timme. Detta gör att trafikbullret, som till stor del utgör bakgrundsbullret, är väsentligt lägre på natten och att det då är lättare att urskilja fläkten än på eftermiddagarna. Klaganden anser därför att det inte är konstigt att Brf. Erik Dahlbergsgatan 52 inte kunde notera något fläktljud då de besökte en granne runt kl. 14.20 den 24 juli 2009.

Förvaltningen utförde bullermätningarna den 16 april 2012, omkring kl. 11, vilket är en tidpunkt då det får anses vara ”medeltät” trafik. Enligt klagandens överklagande, bilaga 3, där trafikflödena över dygnet redovisas, är det störst antal fordon på morgonen runt kl. 8-9 samt mellan kl. 15-18 med ca 400-530 fordon i timmen och färst mellan kl. 21-07 med ca 10-200 fordon i timmen. Klockan 11 är det ca 400 fordon i timmen.

Förvaltningen vill poängtera att samtliga mätningar som utfördes utomhus på fasad skedde under sådana intervaller att minimalt med biltrafik störde mätresultatet. Inga bussar eller andra fordon noterades på Erik Dahlbergsvägen, även om ett jämnt trafikbrus noterades under mätperioden. Inspektören menade att det var svårt att i bostaden och på balkongen urskilja något fläktbuller. Inget ”blåsljud” noterades heller.

Klaganden ansåg på morgonen den 16 april 2012 att fläkten lät tystare, men att den redan på kvällen hade varvat upp igen, och att

detta skulle ha berott på att föreningen medvetet justerat ner varvtalet inför bullermätningarna samma dag. Detta föranledde att miljöförvaltningen återkom till klaganden den 23 april 2012 och utförde ytterligare bullermätningar. Denna gång utan fastighetsägarens vetskap, varför inga bakgrundsmätningar kunde utföras. Vid en jämförelse mellan dessa båda mättillfällen och uppmätta värden inomhus så var värdena jämförbart låga, knappt 24 dBA ekvivalent.

I epost från den 21 augusti 2012, mellan besiktningsmannen och klaganden, uppger besiktningsmannen att ”styrtrustningen är helt programmerbar”. Förvaltningen noterade under inspektionstillfället att representanter från föreningen å ena sidan inte riktigt kunde svara för hur styrningen av fläkten fungerade, men å andra sidan inte heller bedömdes ha vare sig kunskapen eller intentionen att tillfälligt ställa ner varvtalen inför bullermätningarna.

En möjlig orsak till de upplevda variationerna i ljudstyrka kan vara väder och vindriktning. Det blir en noterbar skillnad beroende på mot- eller medvind.

Förvaltningen vill upplysa om att det visserligen är lättare att urskilja fläkten då bakgrundsbullret är lägre, men att detta inte är någon indikation på att några riktvärden överskrids.

3. Brf. Erik Dahlbergsgatan 52 har inte varit sanningsenliga angående frågor om sitt ventilationssystem.

Klaganden har, som det får förstås, varit i kontakt med den besiktningsman som Brf. Erik Dahlbergsgatan 52 anlitade för att utföra den obligatoriska ventilationskontrollen (OVK) för bl.a. takfläkten. Besiktningsmannen, anställd av Scandvik AB Teknik och miljöbesiktning, uppgav att styrfunktionen av fläkten inte fungerade vid tiden för besiktningen, morgonen den 16 april 2012, men kunde inte redogöra för vilket driftläge fläkten hade.

Bostadsrättsföreningen ska också enligt klaganden ha missat att informera miljöförvaltningen om att service har utförts på fläkten den 23 januari 2007.

Klaganden menar också att föreningen sagt att varvtalen inte går att påverka manuellt, till skillnad från besiktningsmannen, som hävdade att den går att manuellt programmera om så att varvtalen ändras.

Förvaltningen kan hålla med om att föreningen inte har haft en fullgod egenkontroll och också i vissa enstaka fall uppvisat brister i kommunikation och information till myndigheten.

Klaganden menade i skrivelse den 3 augusti 2010 att fläkten verkade gå på lägre varvtal då det är svalare ute. Han uppgav dock i samtal den 17 januari 2011 att fläkten genererar samma ljudnivåer dygnet om. Enligt uppgift från besiktningsman så fungerade inte styrprogrammet då bullermätningarna utfördes. Att ljudstyrkan trots det skulle ha ändrats under dagen då mätningar utfördes beror enligt förvaltningen mer troligt på väder och vindriktning än att någon i föreningen programmerat om det trasiga styrsystemet.

Tvärt emot vad klaganden menar, så anser förvaltningen att det inte finns skäl till att ifrågasätta Brf. Erik Dahlbergsgatans uppgifter om att fläkten var låst på ett konstant varvtal. Detta är uppgifter som inte motsägs av besiktningsmannens uppgifter om att styranordningen inte fungerade vid besiktningen den 16 april 2012

Beträffande att bullermätningar lämpligen bör ske då bakgrundsnivåerna är som tystast, är det något som miljöförvaltningen inte motsäger. Det är däremot vedertaget att mätningar och utredningar utan större problem förläggs till dagtid, eftersom mätningar kvälls- och nattetid medför väsentligt högre kostnader för mätpersonal samt i övrigt skapar svårigheter att få olika berörda parter att medverka och närvara. Även om det dagtid potentiellt finns mer källor som kan inverka på mätningarna, så går det med hjälp av korrigeringar enligt vedertagna akustiska beräkningsmodeller ändå att dra tillförlitliga slutsatser av dessa mätningar.

Slutsatser

Miljöförvaltningen anser att det i ärendet är helt utrett att ljudnivåerna från takfläkten tillhörande Brf. Erik Dahlbergsvägen 52 inte utgör en olägenhet för människors hälsa inne i klagandens bostad. Ljudnivåerna som uppmättes den 16 respektive 23 april 2012 var 26 dBA respektive 24 dBA ekvivalent. Dessa värden är inte korrigerade för bakgrundsnivån, vilket betyder att enbart fläkten låter ytterligare lägre än detta, ner mot 23 dBA. Detta ligger med marginal under Folkhälsomyndighetens riktvärde för buller inomhus (FoHMFS 2014:13) på 30 dBA ekvivalent. Inga lågfrekventa tersband överskred några riktvärden.

Angående ljudnivåerna utomhus får även dessa anses som tillräckligt utredda. Samtliga mätningar som utfördes utomhus på

fasad skedde under intervaller där minimalt med fordonstrafik störde mätresultatet. Vid de två mättillfällena, den 16 och 23 april 2012, erhöles 49 dBA respektive 51 dBA ekvivalent. Dessa värden är inte bakgrundskorrigerade, dvs. ljudet innehöll både fläktljud och övrigt stadsbrus såsom andra fläktar, trafik mm. Vid tillfället den 16 april 2012 uppmättes också bakgrundsnivån, som då var 54 dBA ekvivalent.

En vedertagen tumregel inom akustik är att om bullerkällan endast ger ett försumbart tillskott till bakgrundsnivån, så ligger bullerkällan 10 dBA under bakgrundsnivån. Då är det rimligt att anta att ljudnivåerna från fläkten ligger åtminstone 10 dBA lägre än de uppmätta 49 dBA och 51 dBA, vilket innehöll både bakgrundsnivå inklusive fläkt, dvs. ca 39-41 dBA. Detta överskrider inte Naturvårdsverkets övergångsvägledning för industribuller på 40 dBA (kl. 22-07), 44 dBA (kl. 18-22, samt helger 07-22) och 50 dBA (kl. 07-18). 40 dBA får anses vara tämligen ovanligt att klara i Stockholms stad där fläktar och andra bullrande installationer är vanliga. Så även om ljudnivåerna från fläkten fördubblas skulle det endast generera ett tillskott på 3 dBA, dvs. 43 dBA, vilket även det får anses vara lågt, och rimligt att tåla.

Förvaltningen anser alltså att det inte är nödvändigt med ytterligare utredningar av ljudnivåerna utomhus i ärendet. Förvaltningen bedömer att det fanns fog att avsluta klagomålet med stöd av bullermätningarna den 16 och 23 april 2012. Det bedöms därför varken nödvändigt eller ekonomiskt rimligt att kräva bullermätningar nattetid och yrkar därför att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och fastställer nämndens beslut den 5 oktober 2012.

Bilagor

1. Nämndens beslut om att lämna klagomål utan ytterligare åtgärd, den 5 oktober 2012
2. Överklagandet av nämndens beslut, den 2 november 2012
3. Länsstyrelsen beslut om att återförvisa ärendet till nämnden, den 2 februari 2014